

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2007/08:30

Stenografiska
uppteckningar
2007/08:30

Fredagen den 25 april

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Carl Bildt

Återrapport från ministerrådsmöte den 10 mars 2008

Återrapport från informellt ministermöte den 28 och 29 mars 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 28 och 29 april 2008

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon och välkommen, säger vi till utrikesministern. Vi ska först gå in på återrapporten från rådsmötet den 10 mars, där Sverige representerades av utrikesminister Carl Bildt och även av statssekreterare Gunnar Wieslander, som i och för sig inte är här.

Från det här rådsmötet är rapport utsänd så jag kan bara som hastigast fråga om det är någonting som utrikesministern vill tillägga till den utsända rapporten. Det är det inte.

Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag vill gärna ställa några frågor om det som handlar om WTO och Doharundan, som diskuterades på mötet, utifrån det som vi ser händer i världen just nu. Såvitt jag kan förstå har det fortfarande inte blivit någon överenskommelse. Med tanke på att vi dagligen får rapporter om matbrist i världen kan jag inte låta bli att sätta det i samband med att det inte finns någon överenskommelse och undrar om det kan påverka. Senast nu på morgonen hörde jag på nyheterna att Brasilien säger att det lilla risöverskott de har tänker de inte skicka ut på export utan behålla i landet. Det är bara ett exempel. Med anledning av det skulle det vara bra om vi kunde få veta lite mer om vad som händer och vad man sade på mötet förra gången.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Nu är som sagt inte vare sig Wieslander, Björling eller någon annan som deltog här. Men jag vet ju att Carl Bildt har varit handelsminister i flera veckor om inte annat och onekligen är departementschef. Han får kommentera så får vi se om vi behöver komplettera.

Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag kan inte påminna mig att det sades någonting av värde i de här frågorna över huvud taget, om jag ska vara alldeles ärlig. Det var av flera

olika skäl. Det pågår ju nu informella konsultationer inför ett möte som väl ligger en liten bit in i maj där man kanske ska göra ett sista försök att få ihop Dohaförhandlingarna. I avvaktan på det mötet har det varit mycket tentativa diskussioner.

Matpriskrisen, som jag ju har ägnat mig åt att predika om här ett antal månader, har sedan dess detonerat i den internationella debatten. Den är inte relaterad till detta utan det finns en lång rad andra skäl till att vi har hamnat i den situationen. Enligt min mening kräver den också ett internationellt ramverk av något slag för att hanteras.

Det finns nu olika internationella initiativ på gång för att få någon typ av överenskommelse till stånd som förhindrar det som vi nu ser håller på att ske, det vill säga att olika regeringar vidtar olika typer av panikåtgärder. Summan av dessa panikåtgärder blir att det finns mindre mat på de internationella marknaderna. Och summan av det blir ty följande att fler människor blir hungriga.

Men det är en separat frågeställning som vi ännu icke har behandlat, åtminstone inte i Gaerc. Jag tror att det var ett möte med jordbruksministrarna för någon vecka sedan där de diskuterade frågan. Men detta vet EU-nämnden mycket mer om än vad jag gör, för ni följer väl jordbruksrådet också.

Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Det kan vara så att utrikesministern har rätt, att det inte finns något samband mellan det som handlar om mat och ett multilateralt avtal. Vi ser ju att tullar höjs och så vidare. Det var snarare därför jag gjorde den eventuella kopplingen.

Men med tanke på att ministern också sade att det inte var någon stor fråga vill jag peka på att det i den text som är utsänd till oss sägs att kommissionen avsåg att fortsätta försvara EU:s *red lines*. NAMA-texten var dock en besvikelse. Utifrån det måste det ändå ha förekommit en diskussion, och den diskussionen upplever jag, utifrån vad jag kan läsa mig till här, borde ha varit av någon större vikt. Det kunde ändå vara bra för oss att få en återslagning av vad som egentligen sagts. Det är snarare vad det här egentligen betyder som man inte riktigt kan utläsa mellan raderna.

Anf. 6 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det finns ju en EU-linje som är fastställd sedan relativt lång tid tillbaka. Den driver kommissionen. De olika återslagningstillfällen som vi har då och då består i allmänhet av att huvuddelen av medlemsstaterna säger: Fortsätt röda linjerna! Sedan finns det en och annan medlemsstat som har en lite mer kritisk inställning. Vi vet ungefär vilka detta är. Men ungefär så är det. Intill dess vi kommer närmare en faktisk uppgörelse ligger vi i den förhandlingsposition som vi faktiskt har.

Matprisdiskussionen tycker jag, som sagt, är synnerligen viktig. Men den är lite annorlunda i de här sammanhangen. Den har vi ännu icke haft uppe på Gaernivån. Jag tror att det är jordbruksministrarna som har haft anledning att ägna sig åt den.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Frågan är som sagt struken från Gaercagendan den här gången. Den var närmast uppe på jordbruksrådet den 14 april som en lägesrapport. Vi kommer säkert att få fler sådana även framöver.

Återrapporten från jordbruksrådet har ännu inte kommit nämnden till handa. Men det går att lyssna lite i kontinuerliga kontakter med departementet också. Jordbruksministern är även han en flitig gäst i det här rummet, så vi har säkert anledning att återkomma till WTO-frågan.

Finns det flera frågor om återrapporten från Gaerc den 10 mars? Jag finner inte att det är så. Vi lägger den till handlingarna.

Det har varit ett informellt utrikesministermöte den 28 och 29 mars. Där finns det ingen återrapport, för där har utrikesministern varit, inte alldeles själv men för svensk del alldeles själv. Vi välkomnar att utrikesministern berättar lite muntligt.

Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (m):

De informella mötena är ju informella, som bekant. Vi hade ett antal olika ämnen varav det mest betydelsefulla var en Rysslandsdiskussion. Det var andra gången vi hade en Rysslandsdiskussion, och den blev relativt bra. Vi hade en diskussion om Mellersta östern, och vi hade en diskussion om västra Balkan, i sedvanlig ordning.

Det som kom att få uppmärksamhet och som jag skulle nämna var diskussionen angående Tibet. Från den här typen av möten gör vi aldrig några uttalanden. Men i det här fallet var trycket så pass stort att vi kom överens om en text som skulle vara underlag för vad man skulle kunna säga. Det var den eleganta formen för att klara ut den saken.

Jag vet inte om detta är distribuerat till nämndens ledamöter. Texten säger inte så förfärligt mycket, men vi uttryckte mycket stark oro för situationen i Tibet. Vi sade att de som har arresterats ska behandlas på ett rimligt sätt. Vi noterade att Dalai lama står för *non-violence* och respekterar Kinas suveränitet. Vi efterlyste en dialog mellan de kinesiska myndigheterna och Dalai lama, och vi sade att vi skulle återkomma till frågeställningen. Det var de olika momenten i detta "icke-uttalande" som vi på olika sätt gjorde till medierna. I detta ingår också att vi på ett eller annat sätt kommer att återkomma till frågeställningen något längre fram, men inte på detta möte i alla fall.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Detta så kallade uttalande uppfattade både jag och kanslichefen vid det tillfället som ett uttalande från ordförandeskapet, och sådana kommer ju. De kräver inte samråd i nämnden på något sätt i alla fall. Nämnden har väl sett det här i tidningarna, tror jag.

Det är väl bara trevligt att höra att det var en sådan diskussion om detta. Men det finns inga formella problem alls i den saken. Det var bara intressant att höra.

Vi tackar för den återrapporten.

Vi går in på information och samråd inför det kommande rådsmötet.

Då ska jag säga att utrikesutskottet också hade information om den rådande agendan med kabinetssekreterare Frank Belfrage i går. Vi brukar ta upp A-punktlistan allra sist. Det finns inga beslutsfrågor under

Allmänna frågor, därför tar vi dem allra sist med statssekreterare Jons-son. Men det är inte något samråd om dem.

Däremot är det samråd om vissa yttre förbindelser, till exempel punkt 2, Västra Balkan. Den punkten var senast uppe i EU-nämnden den 7 mars då det dessutom fanns ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt. Det finns ett slutsatsutkast i den blå mappen. Det är förestående parlamentsval i Serbien, och det finns ett meddelande från kommissionen om medlemskapsutsikter för länderna i regionen till grund för det som utrikesministern kommer att berätta nu.

Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Västra Balkan tillhör de stående muntrationer på dessa möten, som bekant. Det kommer att bli en lunchdiskussion, vad jag förstår. Jag tror att den kommer att koncentreras kring frågan om SA-avtal för Serbien och för Bosnien.

Jag börjar med den bosniska delen. Vi har förbättrat texten något i förhållande till den text ni har fått. Det är rätt marginella men bra förändringar, för texten var lite för avvaktande. Vår förhoppning hade egentligen varit att vi skulle kunna underteckna SA-avtalet med Bosnien på tisdag. Det kommer nu inte att gå, huvudsakligen av tekniska och juridiska skäl, för det finns ett antal stater som anser att det måste undertecknas på deras eget språk. Vi skulle mycket väl kunna tänka oss att underteckna detta avtal på engelska, men det finns andra länder som har en något annan inställning i den frågan. Därmed kommer undertecknandet av avtalet att ske möjligtvis i maj men sannolikt i juni.

Vi ger nu en mycket tydlig signal vad gäller Bosnien att de i princip är klara, att det är tekniska förberedelser för undertecknandet som återstår. Jag tror att det är viktigt att man understryker den signalen med stor tydlighet. Det har sin betydelse icke minst i förhållande till de serbiska valen. Det är den berömda polisreformen, som har gått fram och tillbaka i olika omgångar men där det nu har kommit fram ett beslut som uppfyller de krav som EU hade ställt.

Sedan har vi frågan om Serbien. Det är också en relativt känd materia. Ska det vara möjligt att underteckna ett SA-avtal eller inte? Kommissionen har sedan ett bra tag sagt att det enligt deras mening är redo att undertecknas. De har paraferat avtalet, men de säger att det är redo – de anser att det uppfyller kraven.

Detta har blockerats framför allt av Holland och Belgien. Det har funnits reservationer på andra håll också. Exakt hur det här kommer att utfalla på tisdag vet jag inte. Det finns tecken på viss rörelse från belgisk och holländsk sida, men det återstår att se.

Det handlar om att försöka ge draghjälp åt de proeuropeiska krafterna i det serbiska valet. Opinionsundersökningarna är för ögonblicket inte alltför uppmuntrande, vilket inte är så förvånande mot bakgrund av vad som har inträffat under de senaste månaderna. Men skulle vi hamna i en situation där vi får en radikalnationalistisk regering i Belgrad under de närmaste fyra fem åren har vi en dramatiskt mer komplicerad situation att hantera på Balkan. Mot den bakgrunden finns det anledning att *go that extra mile* för att se om det finns någonting vi kan göra.

Jag tror att det blir en rätt öppen diskussion. Vi har i alla fall ett mandat från svensk sida att gå vidare och göra ett undertecknande om så skulle vara möjligt.

Sedan diskuteras andra åtgärder också. Det finns förslag att ta bort kostnaderna för viseringar. Vi tycker att det är bra. Jag har inte riktigt konsulterat Finansdepartementet, så tala inte om det för dem! Men jag anser att det är en kostnad vi får ta. I och för sig kostar det lite, och vi förlorar lite intäkter. Men jag tror att det är en väldigt väl investerad kostnad, som ger möjligheter för framför allt unga människor att röra sig fritt. Det handlar om rätt höga kostnader. Om vi kan få genomslag för det är det väl bra.

Sedan noterar vi det meddelande som kommissionen har kommit med vad gäller samarbetet på västra Balkan. Vi noterar detta och tycker att det är bra. Det är ramverket för vad vi kan gå vidare med.

Vi har understrukt vikten av att nu också gå vidare med en del av det funktionella samarbetet. Det handlar om samarbete om energipolitik och samarbete om transportpolitik. Vi befinner oss i ett skede nere på Balkan där det är väldigt höga politiska tongångar i debatten, och då finns det anledning att ta detta nere på marken och diskutera praktikaliteter ett tag, så att de inser att trots de höga tongångarna i den politiska debatten finns det ett praktiskt intresse av att samarbeta i en lång rad olika frågor.

Det är inte alldeles osannolikt att vi får en viss Kosovodiskussion också på lunchen, men det kan jag inte bedöma. Där har vi en hel del icke oväsentliga problem med de beslut som kommer att fattas om hur den internationella närvaron skulle se ut och en del av den hantering som har varit. Där pågår en del diskreta konsultationer som Sverige är en del i, med FN och med EU, för att måhända åstadkomma en lösning ett antal månader fram i tiden som är lite mer bärkraftig för framtiden. Men det kommer vi med all säkerhet att få återvända till i så fall.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Nämndens ledamöter har inget att tillföra på denna punkt.

Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (M): (s):

Det kan hända att de är trötta på Balkan.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Det tror jag absolut inte. Vi tröttnar aldrig på Balkan.

Såvitt jag förstår är det en skillnad mellan den text som gäller och det slutsatsutkast som finns i den blå mappen, där det står i stycke två att rådet "expressed its readiness to sign the SAA as soon as possible". "As soon as possible" lär vara utbytt mot "technical preparations are under way". Därmed har texten givits nämndens ledamöter till känna, och det är detta vi har att ta ställning till.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 3, Burma.

Frågan har varit i nämnden förut, den 15 februari, då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt. Det har också fattats regeringsbeslut i frågan om sanktioner. Såvitt jag förstår ska det här bli en A-punkt som

inte ska föranleda så mycket diskussion. Slutsatsutkast finns i den blå mappen.

Jag har förstått att utrikesministern gärna vill berätta lite i alla fall, till exempel med anledning av hans senaste resa i Asien.

Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag tror inte att slutsatserna föranleder så stor diskussion. De är relativt standardmässiga: Detta är vad vi tycker. Vi kommer för övrigt att få hit EU:s envoyé, eller *special envoy*, Fassino till Stockholm de närmaste veckorna för att fortsätta diskussionen med honom.

Jag var borta i regionen i början av veckan, framför allt i Indonesien, och förde rätt utförliga diskussioner om läget i Burma och vad som skulle kunna göras.

Läget är relativt dystert, såtillvida att möjligheterna att komma åt dem med sanktionsåtgärder bedöms som nästan obefintliga. Möjligheterna att engagera dem i en dialog är svåra. Gambari har kommit in ett antal gånger, mycket på grund av att kineserna har varit hjälpsamma, tryckt in honom och sagt åt burmeserna att de faktiskt får tala med Gambari. Men han har haft mycket svårt att komma upp till den högsta ledningen – för att vara exakt: Han har inte kommit upp till den högsta ledningen. Det anses att det är bara genom att komma upp till den högsta ledningen som man har någon möjlighet att påverka situationen.

Nu pågår det en del ansträngningar från regionen, och Indonesien spelar en nyckelroll. Indonesien spelar en nyckelroll av den enkla anledningen att Indonesien självt gjorde den här resan för tio år sedan. Det var en militärdiktatur, där militären inte ville lämna ifrån sig makten men till slut kom fram till en situation där de fann att det var i deras eget intresse på ett eller annat sätt att göra det. Man har kommit in i en demokratisk övergångsprocess.

En del andra problem är också likartade mellan Indonesien och Burma, det vill säga splittringsperspektivet. När militärdiktaturen i Indonesien gav sig i väg fanns det en väldig farhåga att hela detta stora välde skulle splittras upp i en förfärlig massa självständiga öar. Motsvarande farhågor finns som bekant vad gäller Burma, som är ett etniskt sett mycket komplicerat område.

Där förekommer försök till en dialog. Man ska inte tro att detta kommer att ge några större framsteg i närtid. Jag tror att det vi måste inrikta oss på är att hålla trycket uppe på olika sätt, att uppmuntra dialog från grannstaterna, diskret, direkt, med ledningen.

Vi måste också göra mer, förmodligen, för att utöka kontakterna med och bygga upp det vi kallar civilsamhället i Burma. I grunden finns det väldigt lite. Det är ett bekymmer. Om man gör en jämförelse med Indonesien när militärdiktaturen avskaffades fanns det ett hyggligt robust samhälle där som kunde ta över. I Burma finns det praktiskt taget ingenting, och därför måste vi på olika sätt bygga upp det. Jag tror att vi ska ägna lite mer tankeverksamhet både från EU:s sida och från regionens sida åt hur man ska göra detta.

Den kinesiska rollen är viktig i det här sammanhanget. Det är svårt att göra någon bedömning, tycker jag, av hur Kina kommer att agera under den närmaste tiden>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Jag ville bara redogöra för detta för att berätta hur debatten just nu går i regionen. I regionen, framför allt Aseanregionen, uppfattas detta som en trovärdighetsfråga för regionens samarbetsmöjligheter över huvud taget. Varje gång som jag är där är det tillfredsställande att notera att de tar denna fråga på ett mycket stort allvar och har rätt mycket folk som arbetar med den på ett mycket seriöst sätt.

Anf. 15 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Tack för presentationen! Det är glädjande att höra utrikesministerns engagemang i frågan.

Det är viktigt att hålla trycket just när det gäller Burma. Det har tyvärr inte hänt så mycket positivt i landet. Jag tror att näraliggande länder, precis som utrikesministern sade, är väldigt viktiga. Där har man, framför allt Asean, gått från att tycka att det är en inre angelägenhet till att inse att det kanske är någonting som också berör dem.

Jag ser tre delar i det här och i det uttalande som finns.

Först är det glädjande när det gäller den folkomröstning som hålls den 10 maj att man från EU:s sida inser att det inte är ett steg i rätt riktning, utan det handlar om att den konstitution som läggs fram inte är demokratisk. Oppositionen får inte vara med och kampanja på något sätt. Internationella valobservatörer är inte välkomna i landet. Det här kommer tyvärr inte att vara ett steg i rätt riktning.

Den andra delen handlar om EU:s särskilda sändebud Fassino. Det ryktas att uppdraget inte kommer att vara kvar när hans mandat går ut. Jag undrar i så fall över Sveriges linje i det hela. Jag tror att det är viktigt att man har ett särskilt sändebud – det markerar att man tycker att frågan är viktig. Även om man inte kommer in i landet Burma och får prata med militärledningen kan man kanske åka runt i grannländerna och diskutera frågan.

Den tredje delen är sanktioner, som vi har diskuterat här vid flera tillfällen. Man har tagit upp att man ska avvakta Gambaris arbete innan man börjar diskutera nya sanktioner. Att de som antogs förra hösten var en så liten del av EU:s handel med Burma och var verkningslösa är vi överens om. Men nu säger man att man eventuellt kan skärpa åtgärderna beroende på hur situationen utvecklas.

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att man ser över ytterligare smarta sanktioner och tycker att man inte får vänta för länge. Jag undrar lite om Sveriges linje där. Jag tycker att det är viktigt att vi driver på detta och inte avvaktar för länge. Jag skulle vilja ha svar på detta.

Anf. 16 ULF HOLM (mp):

Jag har samma fråga. Det står i underlaget att det eventuellt kan komma till fler punkter i slutsatserna. Kommer det några sådana?

Det är väldigt viktigt att Asean har ändrat uppfattning, som föregående talare var inne på. Kina är jätteviktigt, men Indien spelar också en väldigt stor roll. Du nämnde inte hur situationen ser ut på den sidan. Jag tror att det är väldigt viktigt att Indien tar ett större ansvar om det nu är så att Kina blickar enbart till Tibetfrågan.

Anf. 17 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Indien spelar också en roll, om än en väsentligt mycket mindre roll än Kina, av ekonomiska skäl och om man tittar på kartan, där man ser att det är en väldig skillnad i relationen.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<Vi har talat om detta med Indien också.>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<Sanktionerna: Vi har sanktioner för praktiskt taget allting. Dilemmat är att EU:s handel med Burma är ytterligt liten. Om jag inte missminner mig omfattar de sanktioner som vi nu har någonstans i storleksordningen 1 procent av Burmas totala utrikeshandel. Men det är vad EU är. Vi kan inte göra så mycket mer.

Vad vi skulle kunna göra – det håller vi på att studera, och det har vi från svensk sida stött på och gör det fortfarande – är att ha smarta finansiella sanktioner.

Det pågår ett arbete på kommissionen och rådssekretariatet för att se om detta är möjligt. Det har jag också talat om borta i regionen. De säger: Ja, det är möjligtvis det som skulle kunna ha någon effekt. Det är inte alldeles lätt att se hur det kan göras, men vi fortsätter att studera det. Något annat är praktiskt taget inte möjligt att göra.

Problemet är att de om några år kommer att befinna sig i en mer komfortabel ekonomisk situation, när gasleveranserna till Kina börjar på allvar. Då kommer ett flöde av hårdvaluta löpande in i den burmesiska ekonomin som är väsentligt större än nu. Då betyder det andra, de grejer som vi gör på marginalen med lite ädelträ och så vidare, mindre. Det blir bra rubriker i tidningarna här hemma men vi ska vara medvetna om att det inte har så stor effekt.

Det är vår uppfattning att Fassinos uppdrag ska förlängas, och det jag har informerats om är att Solana *har* fattat beslut om att förlänga det. Sedan får man väl se hur det går, höll jag på att säga. Det har ju också att göra med ett regeringsskifte i Italien. Jag kan förutse en del problem i sammanhanget. Vi tycker att Fassino har gjort ett bra jobb. Det var vi som förordade att man skulle inrätta positionen så vi har ju all anledning att verka för att den ska fortsätta.

Vi gör också samma bedömning av folkomröstningen den 10 maj. Den är inte ett steg framåt. Den är ett steg bakåt. Framför allt är den ett steg bakåt i den meningen att det är väldigt hårda begränsningar i den offentliga debatten och för deltagande i det offentliga livet. Hade det varit så att man tillät fri debatt om denna konstitution kunde det ha varit ett steg framåt. Jag har inte läst konstitutionen. Man kan säkert ha många synpunkter på denna konstitution. Sådana här övergångskonstitutioner från militärregeringar innehåller ibland en del från svensk utgångspunkt lite underliga inslag. Det har vi sett i andra sammanhang. Det kanske man hade kunnat tolerera, men det tillåts ingen fri debatt över huvud taget. Detta blir ännu mer bekymmersamt om man tänker på det parlamentsval som ska hållas om två år, om jag inte missminner mig. Det vi har anledning att fundera över är om vi från EU-sidan på ett eller annat sätt ska försöka vara lite mer närvarande i Burma under folkomröstningen. Det ska vi se om vi har möjlighet att göra. Det är inte så alldeles lätt, för det är få länder som har ambassader. Jag tror att det är fyra länder som har ambassader, så det är inte mycket. Möjligheterna att täcka in vad

Anf. 18 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Jag har läst delar av konstitutionen. Det är ju så att militären säkrar sin makt genom den, så det är ungefär som att säga att man tycker att militären ska fortsätta ha makten i Burma. Det andra jag vill ta upp är just detta med smarta finansiella ekonomiska sanktioner. Jag tror att det är det man kan inrikta sig på. Jag hoppas verkligen att man ligger på för att få fram detta. I det skede som är nu skulle man i alla fall ännu kunna begränsa juntans makt, och naturligtvis juntans pengar, lite.

Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Vi ligger på, och några andra som tittar på detta är självfallet amerikanerna. Amerikanerna har lite större erfarenhet av den här typen av aktiviteter. En del av deras aktiviteter när det gäller att utnyttja finansiella instrument för politiska ändamål kan man kanske ha synpunkter på, men vi trycker på för att se om man kan ta fram sådana instrument.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Regeringsbeslutet i går omfattade förlängning av sanktionerna med tolv månader från den 30 april, men vi har säkert anledning att återkomma till den här frågan under den perioden. Då finner jag sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende i dag.

Vi går vidare till punkt 4, Irak. Den frågan har ju också varit här förut. Den 16 november förra året fanns det majoritet för regeringens då angivna ståndpunkt. Nu ska det diskuteras inför en konferens den 29 maj här i Stockholm.

Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Ja, det ska diskuteras inför konferensen i Stockholm och inför de slutsatser som ska antas vid det Gaerc som kommer just före konferensen i Stockholm. Det är alltså en förberedande diskussion där vi ska inrikta oss på att se vad EU kan göra mer för att bidra till att framför allt stärka FN:s roll i Irak.

Jag vet inte var jag ska börja – jag kan tala rätt länge om detta. Man kan säga att generellt sett är det så att ska vi åstadkomma någon stabilitet i Irak långsiktigt handlar det om tre processer i koncentrisk cirkel. Den första är självfallet den nationella försoningsprocessen internt i landet, besvärlig som denna är. Den förutsätter enligt min mening en regional process. Det har ju kommit i gång en sådan. Det har varit ett antal möten av vilka de senaste var i måndags, om jag inte missminner mig, i Kuwait. Där representerade kabinetssekreteraren Sverige. Vi är normalt inte med i det här sammanhanget, men nu var vi inbjudna för att närvara vid mötet. Det är oerhört viktigt att man får sunnistaterna och shiastaterna, Saudiarabien, Iran och Turkiet, att sitta vid samma bord och säga att man har samma inställning till behovet av stabilitet i Irak. Det är den andra förutsättningen.

Denna kommer inte att fungera om man inte också har den tredje koncentrisk cirkeln, som är det breda engagemanget från det samlade internationella samfundet, som framför allt kommer genom FN på ett eller annat sätt, där det här International Compact with Iraq är det som är ramen för detta. Där fick vi en förfrågan från FN:s generalsekreterare och den irakiska regeringen, amerikanerna var i och för sig också intresserade av detta, om vi kunde stå värd för denna konferens. Det svarade vi som bekant ja på, och vi arbetar nu relativt intensivt bland annat med logistiken för detta. Andra, framför allt FN, arbetar ju med det politiska innehållet i denna konferens.

Vi ska väl säga om det här International Compact with Iraq, som lanserades för ett år sedan i Sharm el-Sheikh, att kommunikén från Sharm el-Sheikh är mycket ambitiös. Har de lyckats med detta? Nej, det har de egentligen inte. En del har de lyckats med men inte alls så mycket som de borde ha gjort. Det handlar nu om att försöka börja fylla det där med lite större innehåll. Det första mötet för ett år sedan var för att lansera det hela och säga att detta är nödvändigt. Det ledde ju så småningom också fram till den här resolutionen 1770 i FN:s säkerhetsråd. Nu handlar det om att försöka se om man kan ta sig an ett antal av de svåra frågeställningarna. Det är ett antal stora frågor som ligger på dagordningen. Det är lokal- och regionalval som ska komma i höst. Det kräver en lag om finansieringen av valen. Det är Kirkukfrågan, som är synnerligen explosiv, som ska avgöras på relativt kort tid. Den kan möjligtvis underlättas om man får ett genombrott vad gäller den så kallade oljelagen, som har varit föremål för förhandlingar under de senaste tre fyra åren eller något sådant utan att man nått något genombrott. I de här frågorna pågår det nu ett intensivt arbete för att se om man med stöd av Stockholmskonferensen kan nå någon framgång.

Vi håller samtidigt på att försöka uppdatera ett papper som vi presenterade tillsammans med fransmännen och britterna för mindre än ett år sedan som gäller EU:s Irakpolitik. Vi ska se om vi inte kan lägga fram det också i det här sammanhanget. Det är väl i stort sett detta som finns att säga i denna sak. Det blir en orienterande diskussion. Det ska sägas att premiärminister Maliki var i Bryssel och träffade kommissionsordföranden Barroso för två veckor sedan eller något sådant. Det var ett relativt sett bra möte med irakiska mått mätt.

Anf. 22 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag tackar för redogörelsen. Jag läste häromdagen den tidigare kabinetssekreteraren Sverker Åströms artikel om att han var mycket kritisk till bland annat Irakkonferensen. Då undrar jag hur utrikesministern ser på den kritiken.

Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag har inte läst den. Vad var han kritisk mot? Han är kritisk mot Irakpolitiken i största allmänhet.

Anf. 24 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Det var framför allt ur folkrättslig aspekt som han hade synpunkter på att det skulle hållas en konferens.

Anf. 25 HANS LINDE (v):

Med all respekt för Carl Bildt är jag ändå lite imponerad över att man kan prata om en punkt som heter Irak utan att nämna den utländska militära närvaron i landet. Det måste ju ändå, oavsett hur man ser på det, bedömas som en nyckelfaktor med den stora amerikanska med flera militära närvaron i landet. Inom ett år kan vi ha en amerikansk president som börjar snabbavveckla den amerikanska truppnärvaron. Det kommer självklart att påverka förutsättningarna för fred i grunden. Det är lite märkligt att man för en diskussion utan att ha det amerikanska presidentvalet, de olika scenarierna, med i bilden. Det var mer en kommentar.

Sedan har jag också två frågor. Vi hade den här frågan uppe på ett ganska omfattande sätt i går på utrikesutskottet. Det fördes fram synpunkter från båda sidor av bordet, får man väl säga, om behovet av att det finns ett väldigt brett irakiskt deltagande. Det gäller i synnerhet att de mindre etniska och religiösa minoriteter som oftast exkluderas i de här processerna finns representerade den 29 maj. Där skulle jag vilja fråga vad man från svensk sida gör för att garantera att till exempel de kristna minoriteterna finns representerade.

Det svar som vi fick i går, och jag misstänker att vi får samma i dag, var att det här är en regeringskonferens och att det är regeringarna själva som avgör. Jag vill ändå lyfta fram den här synpunkten eftersom det var något som fördes fram i går på utrikesutskottet. Men det innebär ju också att Sverige har en möjlighet att avgöra vilka som ska finnas med i *sin* regeringsdelegation. I Sverige har vi ju stora grupper av irakiska flyktingar. Det skulle finnas en möjlighet att den svenska regeringen gav chansen till irakier boende här i Sverige att vara delaktiga genom sin egen regeringsdelegation. Kommer man att ta några initiativ för att möjliggöra för irakiska flyktingar att vara med?

Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nej, det tror jag nog inte, om jag ska vara alldeles ärlig, av den enkla anledningen att svensk utrikespolitik innebär att det är regeringen som företräder landet. Sedan kan man ha med olika grupper i sin delegation, men jag tror att den delegation som vi har på den här konferensen är två tre personer. Det är förhoppningsvis inga jättelika historier i övrigt. Det är i alla fall inte meningen.

Tanken är väl att det ska anordnas olika typer av kringarrangemang. En möjlighet som har diskuterats är att ha ett kringarrangemang som framför allt fokuserar på det som Hans Linde nämner, nämligen de kristna minoriteterna. Det är något som vi, till exempel jag när jag var där nere, har fäst betydande vikt vid att det uppmärksammas. Hans Linde kan vara övertygad om att vi i alla fall kommer att försöka lyfta fram denna frågeställning. Vi kommer i detta sammanhang också att presentera den MR-rapport om situationen i Irak som FN har tagit fram. Det är väl en relativt rimlig prognos att det kommer att stå ett antal saker om just den situationen i rapporten.

Sedan var det fråga om det amerikanska presidentvalet. Nej, i formell mening är det inte med i sammanhanget. I reell mening är det kanske med i sammanhanget, men jag skulle formulera det något annorlunda. Det som har inträffat under framför allt det senaste året, och som kommer att accelerera alldeles oavsett vem som vinner det amerikanska pre-

sidentvalet, är en önskan om att det sker en internationalisering, att det blir ett ökat internationellt ansvarstagande för att hjälpa i fråga om utvecklingen i Irak. Det gäller framför allt FN, och det är detta säkerhetsrådets resolution 1770 handlar om. Det är klart att den också har stöd av USA – självfallet.

Det där ligger också i vårt intresse. Vi har ju varit kritiska till det sätt på vilket det internationella engagemanget i Irak har varit begränsat till en mycket liten krets av stater, framför allt dem som har varit inblandade i den militära koalitionen. För att man ska lyckas med statsbyggande operationer och hjälpopoperationer av den här arten krävs det en mycket bred förankring, och FN är den adekvata ramen för detta. Man kan säga att den här konferensen är ett led i en långsiktig inriktning, som borde ligga i det amerikanska intresset, för att få ett ökat ansvarstagande från FN eller en ökad roll för FN för att hjälpa till med utvecklingen i Irak. Detta tycker vi också, av lätt insedda skäl, är rätt bra.

Jag har som sagt inte läst Sverker Åströms artikel, men jag ska självfallet göra det. Jag har ju svårt att se att han kan ha en folkrättslig synpunkt. Han kan ha en folkrättslig synpunkt på kriget 2003 – och det har Sverker. Men allt vi gör nu gör vi baserat på säkerhetsrådsresolutioner. Just det här International Compact with Iraq är också uttryckligen baserat i säkerhetsrådet, vilket är den högsta legalitet vad gäller folkrätt som världssamfundet hittills har åstadkommit. Men jag ska förvisso läsa. Jag var väl i någon avlägsen del av världen där de inte återtryckte Sverkers artikel.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 5, som är en beslutspunkt angående Zimbabwe. Även den frågan har ju varit här förut, närmast den 7 mars, då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt. Det finns slutsatser, utkast i alla fall, i den blå mappen. Underlag i övrigt är utsänt som vanligt.

Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag vet tyvärr inte om det är så mycket att säga. Slutsatserna är väl föga sensationella. Vi säger det som bör sägas i det här sammanhanget. Sedan har det varit lite diskussioner fram och tillbaka om hur man ska lägga tyngdpunkten på de olika internationella organisationerna. Det var ju så att när den här krisen började var det Sadc-staterna som tog ett ansvar. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Nu är det AU-spåret som kanske är det dominerande. Sedan finns det en del som diskuterar ett FN-spår, som kanske skulle vara effektivt i ett visst skede. De här slutsatserna har väl en viss *bias* till AU-spåret, och det tror jag är riktigt. Ett afrikanskt ansvarstagande för den här frågeställningen är bra. Sedan kan man bara hoppas att detta kommer att leda till ett positivt resultat. Det är en synnerligen besvärlig situation.

Jag kan lite utanför detta nämna att en av de mindre betungande internationella uppgifter som Sverige har är att vara samordnare av internationellt bistånd till Zimbabwe. Det är inte betungande alls, eftersom det inte förekommer något bistånd till Zimbabwe. Men det är klart att vi kan hamna i en sådan situation rätt snabbt. Jag skulle säga att vi hoppas

att vi hamnar i en situation relativt snabbt där detta kommer att bli en mycket betungande uppgift, om det på ett eller annat sätt under mer eller mindre fredliga former skulle komma till en övergång till ett mer eller mindre demokratiskt styre eller en övergångsregel av något slag. Den kenyanska modellen diskuteras. I Zimbabwe kommer det att ställas krav på mycket omfattande och mycket komplicerade internationella hjälpinsatser. Att tvärbromsa en ekonomi med en inflation på 150 000 procent är inte lätt. Det går inte att genomföra utan att man samtidigt gör en mycket omfattande insats med humanitär hjälp. Det ligger lite utanför det här, men det är någonting som Regeringskansliet har ägnat viss uppmärksamhet åt.

Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp):

Jag tänkte ta upp en nästan fotnotsartad, men dock potentiellt viktig fråga beträffande Zimbabwe. Det gäller den vapenlast som nu har skickats eller kallats tillbaka till Kina om jag förstått det rätt. EU har ett vapenembargo mot Zimbabwe sedan lång tid tillbaka. Men Gordon Brown, den brittiske premiärministern, träffade Sydafrikas ledare Mr Zuma häromdagen. Förutom att han sade att situationen i Zimbabwe är *completely unacceptable*, vilket det naturligtvis bara är att instämma i, sade han att han skulle förespråka förslag att införa ett embargo mot Zimbabwe på alla vapen från alla platser, inte bara Europeiska unionen, via FN. Min fråga till utrikesministern är vad han säger om Sveriges position. Gordon Brown vill promota det här. Om utrikesministern skulle träffa på honom eller träffa hans utrikesminister, vilket skulle Sveriges svar vara på förslaget att arbeta för ett vapenembargo på FN-nivå?

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag har mycket svårt att anse att vi inte skulle vara starkt för det. Det återstår att se om det är möjligt att genomföra det. Jag fick ett papper här, eftersom jag inte visste någonting om det hela. Här står det att UK har en idé om att föra upp Zimbabwe i MR-rådet>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Brittiska förslag:

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Skälet till att Margareta Hjorth kommer springande är väl att ni kan skicka över ett exemplar av det där till kansliet, vad nu detta papper har för status. Det kan vara en bra att ta en titt på. Eftersom det är nämnt ska det tydligen föras till protokollet.

Sammanfattningsvis finner jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 6, Pakistan. Den frågan var i nämnden den 25 januari, då det fanns majoritet för att fortsätta arbetet med den inriktning som regeringen då redovisade, det vill säga det fluffigaste av våra möjliga ställningstaganden – mest diskussion, men lite materiellt innehåll. Nu finns det desto mer. Det finns slutsatsutkast i den blå mappen. Nu har valen varit. Det finns också *policy paper* i den blå mappen för er som vill läsa lite mer. Men det är hemligt, så det ligger också där.

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Det är inte mycket att säga om slutsatserna. Pakistan är viktigt av lätt insedda skäl. Vi har nu en demokratiskt vald regering. Det är två saker som är viktiga under de kommande åren.

Det första är att se till att denna regering håller ihop. Det är långt ifrån säkert att de kommer att klara detta. Spänningarna mellan de två partierna är mycket betydande. Men det är väldigt viktigt för den demokratiska stabiliteten i landet att den här regeringen klarar sig under en rimlig tidsperiod framöver.

Det andra – och där måste det komma klara budskap från världssamfundet – är att den pakistanska armén fullt ut accepterar att det är en demokratisk civil regering och att det är den som har den avgörande makten i landet. Den pakistanska armén är en mycket betydelsefull statsbärande institution. Det ska man i och för sig inte bortse från. Men det är väldigt viktigt att den respekterar den regering som har kommit till stånd.

När jag var borta i regionen i början av veckan, inte minst i Indien, var jag förvånad över den vikt man där fäste vid EU-positionen i frågorna. Man trodde där att vi har något större möjlighet att påverka utvecklingen i Pakistan än vad jag själv inledningsvis egentligen skulle ha trott. Det är viktigt att vi är tydliga i slutsatserna och framför allt att man försöker hålla ihop regeringen och sända mycket tydliga signaler till armén om att respektera regeringen. Det handlar också om att återupprätta rättssystemet. Det var där det började, när Musharraf började avsätta domare, med upproret inom advokat kåren och juristkåren.

Sedan återstår det att se hur det blir med taoist- och fundamentalistproblemet. Det var värt att notera att fundamentalisterna inte hade några framgångar i det pakistanska valet i de gränsområden där man skulle ha utgått från att de var relativt starka. Det var mer halvsekulära partier som där fick majoritetsstöd. Det var en positiv signal i sammanhanget. Det finns väl tecken på att den här regeringen kanske inte har lika stor kontroll över den samlade situationen, vilket innebär att utrymmet för olika typer av grupper att operera över olika gränser håller på att tillta. Det är väl i och för sig oroande.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

I slutsatsutkastet står det i stycke 3 om vikten av mänskliga rättigheter i Pakistan. Det är därför det är viktigt att trycka på från EU-håll också. Framför allt är det viktigt att man har en så sekulär approach som möjligt för att lösa religiösa spänningar. Mot den bakgrunden undrar jag vad som menas med stycke 2 i policypapperet, i alla fall stycke 2 under rubriken ”Policy Paper”, där det står att ett av de viktiga målen med engagemanget i Pakistan är *to help Pakistan consolidate its position as a moderate muslim state*. Kan utrikesministern förklara lite mer vad det där skulle betyda?

Det är en ledande fråga i den meningen att det är viktigt att göra ett medskick här om att det är väldigt viktigt för stabiliteten i regionen att man är så sekulär som möjligt mellan religiösa grupper. Jag har inte läst den pakistanska konstitutionen, men väl delar av den indiska. En nyckel till stabilitet där är att inte ta ställning för hinduer kontra muslimer. Då är det viktigt att inte göra det konstitutionellt åt andra hållet heller, om det är möjligt.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Här är Indien och Pakistan fundamentalt olika. Pakistan är ingen sekulär stat, vill inte vara det och har aldrig utgett sig för att vara det. Pakistan är definierat som en muslimsk stat. Det är den stat som bildades av de muslimer som inte accepterade att leva i det sekulära Indien vid delningen 1947. Det är bara att titta på flaggan till exempel. Det är en muslimsk definierad statsbildning. Så är det. Det kan vi inte göra så mycket åt. Det fanns en relativt lång tid i historien då Sverige var en kristet definierad statsbildning.

Men vi har ett starkt intresse av att det är en moderat – om man använder detta uttryck i mer vid bemärkelse – islamsk utveckling som dominerar i Pakistan. Det har det i allt väsentligt också varit, får man säga. Men detta har befunnits sig under hot under olika skeden av utvecklingen. Men det är som sagt en fundamental skillnad i den ideologiska basen mellan den indiska nationen och den pakistanska nationen.

Anf. 35 CARL B HAMILTON (fp):

En kanal för det moderata inflytandet har delvis varit militären. De har varit mer sekulariserade och delvis sett Turkiet som en förebild. Har den nya regeringen kontroll över militären? Hur pass självständig är den? Har utrikesministern någon bedömning av detta?

Vilken är Amerikas förenta staters politik för närvarande? Hur väl är den koordinerad med EU:s?

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag har av lätt insedda skäl svårt att bedöma de här sakerna i detalj. Jag tror inte att denna regering har samma kontroll över militären som Musharraf. Detta är en civil regering. Det är annorlunda. Det är därför jag menar att det är ett viktigt budskap att armén måste acceptera den civila regeringen.

Man möts av olika bedömningar om den pakistanska armén. Den uppfattas som kompetent och statssammanhållande, med en stark identitet. Sekulär är väl att ta i, men den är professionellt orienterad. Men det finns också de som säger att det finns en generation som har kommit in senare och nu börjar komma upp till ledande befattningar och som kanske har en lite mer islamsk framtoning i sitt arbete. Det är svårt att bedöma. Men det tillhör sådant som måste följas mycket noggrant.

Vi har mer begränsade möjligheter att följa detta>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< I huvudsak uppfattar de den pakistanska armén som professionell och kompetent, kanske dock inte när det gäller att genomföra antiterroristoperationer, men med tendenser i de yngre årgångarna till att slänta över till lite mer islamistisk åskådning. Men nu refererar jag bara bedömningar. Jag kan inte veta om de är korrekta eller inte.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till fredsprocessen i Mellanöstern. Den frågan har milt uttryck varit på nämndens och rådets agenda förut. Sist den var i näm-

den var den 7 mars, då vi tackade för informationen, enligt mina noteringar. Nu förväntas en diskussion.

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nu förväntas en diskussion. Det återstår att se vad denna kommer att innehålla. Generellt sett kan man säga att det finns ett behov av att syresätta fredsprocessen genom olika typer av internationella insatser. Fredsprocessen drogs i gång i Annapolis i november–december och har sedan gått för egen maskin, mer eller mindre. Det har satts upp ett nätverk av olika kommittéer som möts mer eller mindre regelbundet. De har självfallet inte åstadkommit några överenskommelser eller genombrott. Det var inte att förvänta sig att så skulle vara fallet heller. Men de har identifierat problem. Så skulle det vara.

Samtidigt har olika typer av problem tillstått på marken: raketattacker från Gaza och en påtagligt kraftig expansion av den israeliska bosättningspolitiken. En lång rad andra åtgärder har också gjort att stämningsläget är påtagligt dåligt.

Nu går vi in i ett skede med ett antal internationella möten. Vi kommer att ha ett så kallat AHLC-möte i London den 2 maj. Sverige har tidigare inte tillhört denna krets, men vi har nu kommit med. Den är i formell mening till framför allt för att koordinera biståndsinsatserna.

I anslutning till det kommer det också att hållas ett kvartettmöte den 2 maj för att diskutera de mer politiska delarna av detta. Den amerikanske presidenten kommer till Israel i samband med 60-årsfirandet. Man kommer också av allt att döma att ha ett toppmöte med den amerikanske presidenten, premiärminister Olmert och president Abbas, sannolikt i Sharm el-Sheikh, antingen omedelbart före eller omedelbart efter firandet av den israeliska 60-årsdagen. Det här kan sammantaget leda till att ett internationellt tryck etablerar lite mer av styrfart i överläggningarna.

Vår uppgift är att se till att EU spelar en konstruktiv och påtryckande roll i detta sammanhang samtidigt som vi fortsätter förberedelserna för att, för den händelse det blir ett fredsavtal, kunna spela en konstruktiv roll när det gäller att förverkliga detta, vilket kommer att bli en nog så krävande uppgift.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga. Den återkommer säkert.

Punkt 8, WTO, utgår den här gången. Vi återkommer säkert till den frågan framöver. Även punkt 9, Ryssland, är struken vid det här tillfället, såvitt jag förstår.

Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Sannolikt. Det här är verkligen favorit i repris. Det här är förhandlingsmandatet för PCA-förhandlingar. De har blockerats av Polen under relativt lång tid. Om jag förstått det hela rätt kommer Polen att på tisdagen lyfta sin reservation. Därmed skulle det vara okej. Men då har Litauen kastat in ett antal olika reservationer, varav jag tror att två återstår. Jag bedömer det som relativt osannolikt att man kommer att lyfta detta. Det är frusna konflikter och deporterade balter.

Det är inte så att litauerne i och för sig tror att de där kommer att accepteras. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Det finns de som är angelägna om att de här förhandlingarna ska komma i gång omedelbart, och det finns de som anser att man kanske ska vänta till det första toppmötet mellan EU och den nya presidenten Medvedev som kommer någonstans borta i Sibirien i slutet av juni.

Min prognos skulle väl vara att frågan bortfaller den här gången, och sedan fortsätter vi diskussionen med litauerne. Vid någon tidpunkt lyfter de sin reservation så att det blir ett förhandlingsdatum i slutet av juni med president Medvedev.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Tack för redogörelsen för läget.

Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp):

Den enkla frågan är om man kan säga att det har skett någonting på den ryska sidan. Nu har vi talat om förhandlingsblockeringar på EU-sidan. Kan man se att de nu under tiden med presidentskiftet i Moskva är mer angelägna än tidigare att starta förhandlingarna? Eller antyder man att man i någon del av alla de tvistefrågor som finns kanske skulle komma fram fortare än tidigare?

Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (m):

På den polska sidan är det ingen tvekan om att det har skett en förändring.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Ser utrikesministern någon skillnad där mellan den gamle och den nya presidenten?

Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det finns ännu ingen ny president, utan han tillträder den 7 maj. Där är vi ännu icke. Men vad vi har sett från rysk sida är att man har gjort förändringar som har gjort det möjligt för polackerna att häva sina reservationer.

Det är förändringar på den ryska sidan. Det är som vanligt med Ryssland att det finns plus och minus. Det har gjort ett antal saker som är bra, det lettiska gränsavtalet och sådant. Sedan inträffar saker som i Georgien, och vi återkommer till det. Det är väldigt mycket vin och vatten i en något komplicerad blandning.

Ryssarna markerar att de tycker att det är bra om de här förhandlingarna kommer i gång. Men det är ingenting som de verkar fästa så där enorm prioritet vid. De är lika medvetna som alla andra om att det är en relativt omfattande förhandling som ligger framför oss och som kommer att dröja en betydande tid.

I botten ligger också WTO-förhandlingen som inte är avslutad, där det är ett antal återstående knepiga frågor från virkestullar till georgiska gränsen och några andra saker.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen i Rysslandsfrågan för dagen. Vi får säkert anledning att återkomma till den.

Enligt mina noteringar har det tillkommit en ny dagordningspunkt, beslutspunkt om Uzbekistan, som skulle vara en A-punkt. Det ska finnas något utsänt i slutsatsväg i den blå mappen. Där har utrikesministern möjlighet att berätta lite för oss, eftersom frågan är sent inkommen om inte annat.

Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är bekant materia för nämnden. Vid något tidigare tillfälle, för sex månader sedan, när vi hade en diskussion i nämnden hade jag en relativt pessimistisk prognos av vad vi skulle kunna åstadkomma i diskussionerna i ministerrådet. Det visade sig att vi åstadkom väsentligt mycket mer i diskussionerna i ministerrådet än vad jag hade trott när jag redogjorde för det i nämnden. Nu är vi tillbaka med det.

Vi har försökt att få en kompromiss som är acceptabel från vår utgångspunkt i de senaste texterna. Den senaste versionen har dock inte delgivits. Det handlar om hur länge man ska utsträcka suspenderingen.

I grunden är det så att de här restriktiva åtgärderna har åstadkommit en del. Det är ingen tvekan om att de har åstadkommit en del. Det är ett antal människor som har släppts ur fängelserna, en dialog har kommit i gång. Samtidigt är MR-situationen i grunden usel i Uzbekistan. Det ska man inte göra sig några större illusioner om. Det är alltid en känslig avvägning hur man kalibrerar en sådan politik. Man kan uppnå en del, men det är klart att vi inte förvandlar Uzbekistan till en schweizisk välfärdsstat genom den här typen av restriktiva åtgärder.

Det som nu är att vi förlänger suspenderingen av åtgärderna med sex månader, men efter tre månader gör vi *review of the progress made by the Uzbek authorities towards meeting the conditions set out in the Common Position*. Det innebär att vi redan efter tre månader får möjlighet att återkomma till frågan. Det fanns de som ville ha sex månader och några kanske något kortare. Det här är det försök till kompromiss som för närvarande föreligger.

Vi har inte fått den slutgiltiga texten, för det här har varit föremål för förhandling i slutskedet. Men så fort den föreligger ska vi självfallet se till att den kommer över till nämnden. Detta är så att säga innebörden av det hela.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Nämnden verkar hyggligt uppdaterad på detta. Vi har enligt kanslichefen den versionen. I den version jag under alla omständigheter har framför mig står det att Nederländerna och Sverige behåller en reservation om stycke 6 som handlar om grundläggande fri- och rättigheter och även visumrestriktioner. Kan utrikesministern berätta lite mer om detta och denna reservation?

Anf. 49 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det där är på väg till en lösning i och med att vi har fått in att vi efter tre månader ska ha *review*. Då har vi ingen svensk eller holländsk reservation. Då har vi uppnått mer i de här förhandlingarna i förhållande till

den text som nämnden har. Vi och holländare hade en reservation i förhållande till den text som nämnden har. Sedan har en utveckling skett under den dunkla natten i Bryssel. Det leder till att vår bedömning är att vi inte åstadkommer så mycket mer i det här läget. Vi åstadkom mer än vad vi hade förväntat oss för sex månader sedan. Det var bra, det tror jag var en viktig markering gentemot de uzbekiska myndigheterna.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Det var ett utmärkt svar på frågan. Som ni ser kommer Margareta Hjorth för att utbyta papper i senaste versionen. Annars kan ni skicka över dem när de kommer. Så är det alltid inför Gaerc, det är vi alla medvetna om. Det är inte konstigare under den här punkten.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Sedan vänder vi på det blå bladet, och där hittar vi övriga frågor, inte vilken övrig fråga som helst utan den europeiska grannskapspolitiken i sin helhet.

Till grund för en diskussion ligger ett meddelande från kommissionen, som jag antar ska presenteras här på något sätt. Grannskapspolitiken är bekant för nämnden, frågan var senast uppe här i mars då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt.

Jag vet inte riktigt vad de ska prata om under den övriga frågan, men det vet säkert utrikesministern.

Anf. 51 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är inte så mycket mer att säga om detta, även detta är känd material. Jag kan nämna lite vid sidan av detta, vilket är mer intressant kanske, att vi nu arbetar med olika typer av papper i olika konstellationer för att måhända få en förstärkning av östdimensionen av grannskapspolitiken. Man kan säga att det har skett genom unionen om Medelhavet, eller vad det nu är för någonting, och sker en förstärkning av syddimensionen av grannskapspolitiken. Då är vi ett antal länder som tycker att vi borde titta på möjligheten att få en förstärkning av östdimensionen. Där ligger Sverige relativt nära.

Vi hade ett möte tillsammans med Visegradsstaternas utrikesministrar. Jag var inte där tyvärr, utan Frank Belfrage var där. Jag har varit i överläggningar med min polska motsvarighet i den här frågan. Det får vi återkomma till inför nästa Gaerc eller möjligtvis inför juni-Gaerc.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Det är en övrig fråga, så vi ska inte orda så mycket om den heller. Men jag måste för allsvensk del fråga om det även den här gången är tillräckligt medlemskapsperspektivsvänligt ur utrikesministerns perspektiv. Vi vet att grannskapspolitiken inte blir i stället för medlemskapsperspektiv – för oss särskilt angeläget, möjligen för kommande medlemsländer.

Anf. 53 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är när vi har en specifik östdimension som vi kan vara tydliga på detta. Så länge vi har en grannskapspolitik som är i både syd- och östdi-

mension kan man inte vara det, av den enkla anledningen att syddimensionen inte har medlemsperspektiv. Libyen är inte aktuellt för medlemskap i EU. Det är i östdimension, framför allt när det gäller Ukraina, som vi har möjlighet att vara mycket tydliga vad gäller medlemskapsperspektivet. Det är också en av anledningarna till att vi vill ha lite av en särmodell på ett eller annat sätt. Vi håller på att arbeta med detta. Det återstår att se hur vi kommer att komma fram. Men det får vi anledning att återkomma till.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Sedan står det i mina noteringar: Eventuell övrig fråga om Georgien?

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Ja, det blir det. Det är Litauen med stöd av letterna som begärt att få en diskussion. Hade de inte gjort det hade vi gjort det.

Det är en rad olika saker som har inträffat. Dels gjorde det ryska utrikesministeriet ett uttalande den 16 april där president Putin har gett i uppdrag till ryska regeringen att upprätta officiella förbindelser på en rad områden mellan Ryssland och utbrytarförvaltningarna i Abchazien och Sydossetien. Det är åtgärder som praktiskt taget genomgående är oförenliga med folkrätten och som inte innebär ett erkännande av självständighet utan snarare motsatsen, det vill säga att man går mot en långsiktig annektering av de här områdena till Ryssland.

Vi hade anledning att reagera mot detta med en betydande skärpa och har också varit inblandade i olika diplomatiska insatser för att försöka att milda spänningen i området. Dels fick vi den 20 april dessutom veta, som ni säkert har sett, att ett georgisk litet obemannat spaningsflygplan sköts ned över Abchazien av vad som alldeles uppenbart är en rysk Mig 29. Det framkommer med all önskvärd tydlighet, även om man i alla möjliga ryska uttalanden har försökt att säga att det var andra flygplan eller inget flygplan. Det är bara inte möjligt att påstå någonting annat.

Det är klart att det är synnerligen allvarligt. Det är en betydande kränkning från rysk sida igen när man opererar militärflyg över georgiskt territorium. Det finns dessutom indikationer på att detta var stationerat i Abchazien på en flygbas som ligger i norra delar av området. Det gör det inte bättre, det gör det ännu mycket sämre. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Det ska dock sägas att det råkade vara på abchaziskt territorium, och man ska dock göra en skillnad mellan stridsflygplan och obemannade spaningsplattformar av den art som detta är.

Vi diskuterar nu de olika former man kan angripa detta problem med. Inom OSSE finns någonting som heter Bukarestmekanismen som innebär att man får en dialog om detta. Det kan man väl ha. Jag tillhör kanske dem som inte fäster så stor tilltro vid att OSSE ska åstadkomma någonting. Men det finländska ordförandeskapet är i alla fall mycket mer aktivt i den här frågan än vad det spanska ordförandeskapet var när vi hade den förra georgiska incidenten. De sköt en robot mot en georgisk radarstation.

Det som vi väl kommer att aktualisera är om den krisreaktionsmekanism som vi tog initiativ till i EU efter den första georgiska incidenten, och som man ännu inte är klar med, skulle kunna aktiveras. Vad vi då upptäckte med den första georgiska missilincidenten var att EU inte hade

några instrument för att gå in i ett sådant läge och skicka *fact finding mission* eller göra någonting och se vad som har inträffat. Då tog vi initiativ till att sätta upp en sådan mekanism. Det har tydligen kört fast i olika byråkratiska motsättningar mellan olika delar av gatorna i Bryssel i sedvanlig ordning. Men det är väl inte värre än att man skulle kunna lösa det relativt snabbt och utnyttja den mekanismen nu, så att EU spelar någon typ av roll i att försöka tydligt klarlägga vad som har hänt.

Jag vill understryka att läget i området är labilt och potentiellt farligt. Det kan, om det vill sig illa, komma att bli våldsutbrott av större art om man inte hanterar detta med viss försiktighet.

En stark internationell reaktion mot det ryska agerandet tror jag är en mycket viktig del i försöken att begränsa de risker som finns i området just nu.

Anf. 56 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Vad är den ryska statens förklaring till utrikesministerkollegiet runt om i omvärlden till den här indicenten?

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Den ryska statens förklaring är att UAV:n sköts ned av det abchaziska luftförsvaret som har ett flygplan som heter L39>>> **Hemligt enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< för det kräver inte alltför stora kunskaper om flygplansidentifiering för att se att det inte är detta flygplan det handlar om. >>> **Hemligt enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< för det är alldeles uppenbart att det är en Mig 29 det handlar om. Huruvida abchazierna kan flyga L39 är väl också tveksamt. Men det är deras officiella förklaring.

Sedan säger de självfallet att det var en provokation från georgisk sida och att de inte har rätten att göra den typen av spaningsaktioner över abchaziskt territorium. De säger att det därmed var ett brott mot vapenvilan. Det kan man ju diskutera. Det är en ståndpunkt som i och för sig inte är alldeles omöjlig. Men vapenvila handlar ju om vapen och inte nödvändigtvis om spaningssaker. Men där tror jag nog att man ska vara lite mer försiktig i omdömena.

Anf. 58 CARINA OHLSSON (s):

Jag tycker att det är väldigt bra att utrikesministern fäster så stor vikt vid att det är ett väldigt allvarligt läge. Det finns många olika tecken både i Ryssland och i länderna i Kaukasien som tyder på det. Med anledning av den förra frågan om Litauen, sambandet med Ryssland och avtal etcetera undrar jag om utrikesministern ämnar försöka ta in Rysslandsfrågan. Det finns en oro när det gäller både mänskliga rättigheter och demokratisering, där det nu verkar gå helt åt fel håll i Ryssland. Man har problemet med Europadomstolen, att man inte vill betala. Ändå är det Ryssland som har haft flest fall där. Det är viktigt att detta lyfts in även i energifrågor och WTO-diskussioner, så att det blir ett tryck på Ryssland i just de här frågorna.

Anf. 59 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag tycker att vi hade en relativt bra diskussion om Ryssland vid Gymnichmötet. Det har sagts, delvis på goda grunder, att EU har varit splittrat i synen på Ryssland. Det var nog sant för ett antal år sedan. Det är väsentligt mindre sant nu. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

I övrigt tycker jag nog att de diskussioner som vi har haft i utrikesministerkretsen har visat en betydande samsyn. Det är ju en blandad bild här. Nu fokuserar vi på det negativa, men det finns också det som är positivt.

När man reser runt i världen, som väl ni i likhet med mig gör, finner man att det numera finns ryssar överallt. Sharm el-Sheikh har 1 ½ miljon ryska turister varje år. Bali domineras av ryska turister. Det finns en rysk medelklass, människor som upplever en frihet och möjligheter som de aldrig varit i närheten av tidigare. Det är klart att detta är någonting positivt.

Det finns ett civilsamhälle som är utomordentligt aktivt och ett dynamiskt näringsliv som är mycket bra, så det finns i och för sig en bas i Ryssland för något som lite längre fram kan bli betydligt mycket bättre. Sedan har vi då de negativa tendenserna i det ryska politiska systemet nu.

Det som vi enades om tentativt i Gymnichdiskussionen var att vi nu får ta president Medvedev på hans ord. Han höll ett anförande, som kan läsas, i Krasnojarsk som handlade om rättsstat och rättsordning – rätt långt och tråkigt. Det händer ju att politiska ledare håller långa och tråkiga tal, i Ryssland vill jag säga. Men detta tal är i och för sig värt att läsa.

Vad vi nu kommer att göra i den inledande kontakten med honom är att säga: Ja, det ligger väl mycket i det som du har sagt. Vilka konkreta steg i Ryssland är du beredd att ta för att förverkliga det som du själv har sagt när det gäller att förbättra rättsordning och förbättra rättssamhälle och därmed också förutsättningarna för en så småningom demokratisk utveckling? Det är det ena som är viktigt.

Det andra som är viktigt är att reagera med stor styrka när ryssarna gör sådana saker som de nu gör i Georgien. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Balansen mellan dessa i Moskva påverkas av hur vi reagerar. Reagerar vi svagt skapar vi incitament åt dem som ställer till problem, medan vi, om vi reagerar med viss styrka, hjälper dem som står för en mer försiktig eller mer anständig politik i det ryska politiska systemet. Det här är en pågående diskussion som vi kommer att fortsätta att ha och som säkert återkommer i nämnden många gånger.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Är det några ytterligare övriga frågor på rådsagendan?

Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag ska säga något om piratverksamhet utanför Somalia kust. Det är vi emot. Det har varit ett betydande problem som under den senaste tiden kommit att fokuseras mer. Vi har kunnat se den franska lustjakten och vad det nu var för något. Framför allt har World Food Programs olika hjälptransporter till Somalia haft mycket stora svårigheter att komma fram. Det har lett till att det har varit flottoperationer från olika länder,

bland annat från Frankrike. Även den danska flottan har varit där nere. Jag tror att de är på väg hem och ersätts av Holland just nu.

Det är sagt att vi bara ska ha en kort diskussion om detta. Jag tror inte att den kommer att föranleda några åtgärder men att man får börja titta på möjligheterna till en resolution i FN:s säkerhetsråd.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen om övriga frågor. Efter övriga frågor på dagordningen är det möten av olika slag i anslutning till rådets möte. Är det något av dessa som utrikesministern vill kommentera? Han behöver naturligtvis inte alls göra det. Det är EU–OSSE-trojkan, det är EU–Kroatien-rådet och lite annat.

Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Trojkamötet med Ryssland och herr Lavrov kan ju ha sitt intresse, icke minst mot bakgrund av den diskussion som vi kommer att föra om Georgien på mötet innan.

När det gäller Kroatien är det inga större sensationer. Vi hoppas att Kroatien nu accelererar sina förberedelser och sina olika reformåtgärder för att kunna accelerera medlemskapsförhandlingarna.

EU–Ryssland-trojkamötet kommer säkert att tilldra sig visst intresse.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen även om detta.

Vi har två punkter kvar. Den ena är information till nämnden om resolutioner, yttranden och beslut med mera tagna i Europaparlamentet. Vi bestämde i går att inte kalla Håkan Jonsson till samråd om detta eftersom det inte är en beslutspunkt.

Sedan har vi A-punkterna kvar. Där finns bland annat slutsatser om mänskliga rättigheter och tortyr. Det sistnämnda är vi förhoppningsvis emot.

Två buntar med övriga A-punkter är utsända. Finns det något utrikesministern vill kommentera om tortyrpapperet? Nej.

Anf. 65 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag vill bara fråga om det som är punkt 11 i vårt material och som handlar om AVS-länderna och ratificeringarna. EU:s medlemsländer har nu ratificerat och sagt ja till förändringarna. Nu hänger det på de andra länderna, alltså Afrika, Karibien och Stillahavsländerna. Det är fortfarande några länder som inte har kommit till skott. Då är min fråga vilka länder det handlar om. Är det de afrikanska länderna som är bekymret?

Anf. 66 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det ärliga svaret är att jag har ingen aning om det. Vi ber att få återkomma. Jag vet helt enkelt inte. Men vi ser till att informationen kommer till nämnden så snabbt som möjligt. Det här har säkert Regeringskansliet koll på.

2007/08:30

25 april

2007/08:30
25 april

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns majoritet för regeringens ståndpunkter i dessa ärenden.

Vi är nu klara med samrådet om Gaerc. Därmed är vi klara med utrikesministern för i dag. Trevlig helg och lycka till på rådet!

Innehållsförteckning

2007/08:30

25 april

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	1
Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	2
Anf. 6 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (M): (s)	5
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	6
Anf. 15 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	7
Anf. 16 ULF HOLM (mp).....	7
Anf. 17 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	8
Anf. 18 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	9
Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	9
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	9
Anf. 22 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	10
Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	11
Anf. 24 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	11
Anf. 25 HANS LINDE (v)	11
Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	11
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	12
Anf. 29 CARL B HAMILTON (fp)	13
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	13
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	14
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	15
Anf. 35 CARL B HAMILTON (fp)	15
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	15
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	16
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	17
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp)	17
Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	17
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 46 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 48 ORDFÖRANDEN.....	19

2007/08:30
25 april

Anf. 49	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	19
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 51	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	19
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 53	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	20
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 55	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	20
Anf. 56	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	21
Anf. 57	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	21
Anf. 58	CARINA OHLSSON (s).....	22
Anf. 59	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	22
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 61	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	23
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 63	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	23
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 65	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	24
Anf. 66	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	24
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	24